

Žena v sovětském Rusku

(Rozhovor s A. Kollontai.
Vyňato z norské knihy Arvida Hansena,
"Arbeidernes Rusland.")

„Sluší říci několik slov o roli žen v ruské revoluci,“ řekl jsem jednoho dne madame Kollontajové. Byla hrozně zaměstnána, ale svolila laskavě ke krátkému interviewu. Byl to dle fakta bleskový interview, jak my žurnalisti to nazýváme. Zde jest, co jsem od ní zvěděl:

„Byly to dělnické ženy, které v Rusku, stejně jako ve Francii (během revoluce 1789), započaly revoluci. Ruská revoluce v březnu 1917 započala ve skutečnosti ženským dnem, jenž byl prohlášen na den 9. března socialistickou stranou. Ženy demonstrovaly proti drahotě živobytí a požadovaly chléb. Tento den značil počátek revoluce. Když březnová revoluce se plně rozvinula, bylo přirozeno, aby ženy braly na ní plnou účast po boku mužů. Potom Kerenský a šovinism přišli k moci. Ale ženy zachovaly chladnou krev. První veliká demonstrace nebo protestní tábor proti vojenské offensivě, vyznačující se zřetelně mezinárodním rázem, byl konán ženami dělnické třídy, dne 9. června, pod vůdcovstvím redakčního štábu orgánu organizací dělnických žen. Krátce před tím, v květnu téhož roku, měli jsme mocnou stávku mezi dělnicemi ve velikých prádelnách. Stávky se účastnilo asi 4.000 žen. Byla utvořena unie se šesti sty členkyň, ale během stávky vzrostla unie tak, že zahrnovala skoro všechny zaměstnance prádelen v Petrohradě. Byla to první stávka po březnové revoluci. Skončila pouze částečným vítězstvím, ale některé prádelny byly po stávce převzaty městem, a to byl právě jeden z požadavků dělnických žen během kampaně.“

„Od samého počátku byly ženy v sovětech. V prvním ústředním výkonném výboru, po listopadové revoluci, byla pouze jedna žena (madame Kollontaj), později byly tam tři ženy členkami, počítaje v to dobře známou Marii Spiridonovnu. Všude se pracující ženy seradovaly k bolševikům. Byly vždycky na levém křídle v sovětech. V období mezi březnovou a listopadovou revoluci, speciální socialistický ženský list byl vydáván v Petrohradě, a vycházel asi rok. V listopadu 1918 první velká ženská konference, reprezentující Petrohrad a severní kommuny, byla konána. Přítomno bylo pět set delegátek, reprezentujících přes sto tisíc pracujících žen. Kongres postavil se plně a bezkompromisně na platformu dělnických sovětů. V dubnu 1918 byla konána ženská konference, reprezentující město a gubernii Moskvy, která byla silně navštívena. Kongres v Petrohradě přijal důležité resoluce, týkající se mateřství a pojištění proti nezaměstnanosti. Na moskevském kongresu byly palčivými otázkami otázka potravin, cena životních potřeb a blaho dětí. Také v Moskvě vedly diskuse k důležitým rozhodnutím.“

„Komunistické pracující ženy podílejí se všude energicky na práci, která spadá pod jurisdikci komisariátu výchovy a kulturní činnosti. Místní potravinové problémy vyvolávají rovněž veliký zájem žen. Konečně, důležitá práce jest konána ženami v propagandě a sanitní práci mezi rudou armádou. Jsou také ženy jako vojáci v armádě. Od samého počátku sovětské revoluce byly ženy na frontě, a konaly skvělou práci, zvláště na poli sanitní úlevy.“

Madame Lelila (manželka Zinověvova) jest komisařkou veřejného blaha v severní kommuně (Petrohrad). Madame Lunačarská (manželka komisaře výchovy) jest v čele správy dětských kolonií.

Všude ve vsích v distriktech po celém Rusku možno nalézt tisíce žen ve službě výchovných institucí a ústavech pro sociální blaho (madame Kollontaj jest však jedinou ženou, která byla lidovým komisařem). Ženy vyšší třídy, totiž ženy, které patřily k dřívějším horním třídám, jsou činny ve velikém počtu ve školách, dětských koloniích atd. Hnutí měšťanských žen se však shroutilo, spolu se shroucením vlády buržoasie. „Přítomně se vyvinuje,“ pravila madame Kollontaj s nadšením, „speciální typ mladých dívek pracujících třídy, které hospodářsky i jinak jsou zcela neodvislé, a které jsou ohněm a pochodní ideálů socialismu. Tak máme na příklad naši mladou Gratjovu, ruskou Louisu Zietzovou. Přišla do hnutí přímo z textilní továrny. Díky svému vrozenému nadání, rozvinula se velmi rychle. Gratjová jest nyní činna něco přes pět měsíců jako agitátorka na frontě proti generálu Krasnovovi a docílila velikých výsledků. Spolu s několika jinými ženami dělnické třídy byla po nějakou dobu členkou revolučních tribunálů. Projevila tam velikou humánní mírnost.“

„My ženy,“ pravila madame Kollontaj, „vzdor všemu, nezapomněly jsme na krásné ideály humanitářství. Stavše se členkami soudu, nastupujeme spíše roli obhájce, nežli žalobce. Zkušenost ukázala, že my ženy v těchto revolučních tribunálech, pokud tyto instituce jsou dosud nutny, jsme s to činiti velikou humanitní práci. To však neznamená, že jsme vlašny k věci.“

„Pohlížím s velikým potěšením k ženskému kongresu, který jest uchystán na listopad,“ pravila madame Kollontaj na konci svého interviewu. „Ukáže se býti jistě velikým úspěchem. Jest dosud tolik váhavosti a apathie mezi massami, v každém případě v politických věcech. Z toho důvodu agitujeme nyní více než kdykoli jindy. Potřebujeme součinnosti každého, abychom mohli opravdu v duchu i ve skutečnosti uskutečniti kommunistickou společnost.“